

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ มีเจตนาرمณเพื่อวางแผนมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านให้ได้รับการปฏิบัติจากผู้จ้างงานอย่างเป็นธรรม มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการทำงาน และการเยียวยาผู้รับงานไปทำที่บ้านเมื่อประสบอันตรายจากการทำงาน รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการเสนอแนะมาตรการคุ้มครอง ส่งเสริม พัฒนา ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ที่เป็นทรัพยากรบุคคลอันเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งสอดคล้อง กับสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่สถานประกอบกิจการหลายแห่งได้ดำเนินการเคลื่อนย้ายการผลิตในบางขั้นตอนออกไป ดำเนินการนอกโรงงานเป็นการผลิตตามบ้านเรือนส่วนบุคคลแทน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ขอบเขตใช้บังคับ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานตรวจแรงงานและออกกฎหมาย ลำดับรองตามที่กฎหมายกำหนด

๒. คำนิยาม

“งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานที่ผู้จ้างงานในกิจการอุตสาหกรรมมอบให้ผู้รับงาน ไปทำที่บ้าน เพื่อนำไปผลิตหรือประกอบสถานประกอบกิจการของผู้จ้างงานหรืองานอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งตกลงกับผู้จ้างงานเพื่อรับทำงาน อันเป็นงานที่รับไปทำที่บ้าน

“ผู้จ้างงาน” หมายถึง ผู้ประกอบกิจการซึ่งตกลงจ้างผู้รับงานไปทำที่บ้านให้ทำงานที่รับไปทำที่บ้าน ไม่ว่าตกลงมอบงานโดยตนเองหรือโดยผ่านตัวแทนหรือกระทำในลักษณะผู้รับเหมาช่วงกีตาม

๓. หมวด ๑ บททั่วไป

๓.๑ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิ หรือประโยชน์ที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านพึงได้ตามกฎหมายอื่น

๓.๒ อนิจดีอาจร้องขอให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการเพื่อทำหน้าที่ดำเนินคดี แก่ผู้จ้างงานในศาลแรงงานหรืออาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานซึ่งมีคุณวุฒิ ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินคดีให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้านหรือทายาทได้

๓.๓ คดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างผู้จ้างงานกับผู้รับงานไปทำที่บ้านหรือทายาท หรือเกี่ยวกับ สิทธิหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน และศาลแรงงาน มีอำนาจสั่งให้สัญญาจ้างหรือข้อกำหนดในเอกสารเกี่ยวกับการรับงานไปทำที่บ้านมีผลใช้บังคับเพียงเท่าที่ เป็นธรรมและพสมควรแก่กรณี

๔. หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของผู้จ้างงานและผู้รับงานไปทำที่บ้าน

๔.๑ กำหนดให้ผู้จ้างงานจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการรับงานไปทำที่บ้านเป็นภาษาไทย โดยมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดไว้และมอบให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านเก็บไว้ ๑ ฉบับ ผู้จ้างงานเก็บไว้ ที่สถานประกอบกิจการ ๑ ฉบับ และพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบเอกสารในเวลาทำงานได้ และผู้จ้างงานจะต้องเก็บรักษาเอกสารไว้ไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับแต่วันที่จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้าน

๔.๒ กำหนดห้ามผู้จ้างงานบอกเลิกการจ้างในกรณีที่งานที่รับไปทำที่บ้านยังไม่แล้วเสร็จ และอยู่ในระยะเวลาที่ตกลงกัน เว้นแต่เป็นความผิดของผู้รับงานไปทำที่บ้านหรือผู้จ้างงานมีเหตุจำเป็นที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้ โดยผู้จ้างงานจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ทั้งนี้ ถ้าผู้รับงานไปทำที่บ้านคาดหมายได้ว่างานที่รับไปทำที่บ้านจะไม่เสร็จภายในกำหนดเวลา อาจใช้สิทธิขอขยายเวลาส่งมอบงานต่อผู้จ้างงานได้ แต่หากผู้จ้างงานไม่ตกลงขยายเวลาและผู้จ้างงานจะได้รับความเสียหายจากความล่าช้านั้นโดยไม่ใช้ความผิดของผู้จ้างงาน ผู้จ้างงานมีสิทธิบอกเลิกการจ้างและมอบงานให้ผู้อื่นรับงานนั้นไปทำแทนได้ และไม่ตัดสิทธิฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่จะเรียกค่าเสียหายจากฝ่ายที่ต้องรับผิดในเหตุแห่งการนั้น

๔.๓ กำหนดให้การจ้างงานสิ้นสุดลงเมื่อสาระสำคัญแห่งการจ้างอยู่ที่ความรู้ความสามารถของผู้รับงานไปทำที่บ้านและผู้รับงานไปทำที่บ้านถึงแก่ความตายหรือไม่สามารถทำงานนั้นต่อได้ แต่งานในส่วนที่ทำไปแล้วเป็นประโยชน์แก่ผู้จ้างงาน ผู้จ้างงานต้องรับไว้และจ่ายค่าตอบแทนตามสัดส่วนที่ทำ

๔.๔ กำหนดห้ามผู้จ้างงานเรียกหรือรับหลักประกันการทำงานหรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานจากผู้รับงานไปทำที่บ้าน เว้นแต่ประเภท ปริมาณ หรือมูลค่าของงานที่ทำนั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้จ้างงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักกฎหมาย วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

๕. หมวด ๓ ค่าตอบแทน

๕.๑ กำหนดให้ค่าตอบแทนในงานที่รับไปทำที่บ้านต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามที่คณะกรรมการคุ้มครองการรับงานไปทำที่บ้านกำหนด และกำหนดให้ผู้จ้างงานต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้านในขณะส่งมอบงานหรือตามที่ตกลง แต่ต้องไม่เกิน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ส่งมอบงาน

๕.๒ กำหนดห้ามผู้จ้างงานหักค่าตอบแทนของผู้รับงานไปทำที่บ้าน เว้นแต่หักเพื่อชำระภาษีเงินได้ ชำระเงินอื้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้จ้างงานกรณีผู้รับงานไปทำที่บ้านได้กระทำการโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ชำระค่าปรับให้แก่ผู้จ้างงานในกรณีผู้รับงานไปทำที่บ้านส่งมอบงานที่ทำไม่ทันกำหนดเวลาส่งมอบ โดยได้รับความยินยอมจากผู้รับงานไปทำที่บ้าน

๖. หมวด ๔ ความปลอดภัยในการทำงาน

๖.๑ กำหนดห้ามผู้ใดให้หูยิงมีครรภ์หรือเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปีทำงานที่มีลักษณะอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖.๒ กำหนดห้ามผู้จ้างงานจ้างผู้รับงานไปทำที่บ้านทำงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย งานที่ต้องทำด้วยเครื่องมือ เครื่องจักร ซึ่งผู้ทำได้รับความสั่นสะเทือนอันอาจเป็นอันตรายงานเกี่ยวกับความร้อนจัด หรือเย็นจัดอันอาจเป็นอันตราย งานอันที่อาจกระทบต่อสุขภาพความปลอดภัย หรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๖.๓ กำหนดห้ามผู้จ้างงานจัดทำหรือส่งมอบวัตถุดิบ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน ชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง และต้องแจ้งเตือนให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้วัตถุดิบ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน รวมทั้งต้องจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมให้กับผู้รับงานไปทำที่บ้านอย่างเพียงพอ

๖.๔ กำหนดให้ผู้จ้างงานเป็นผู้รับผิดชอบค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพและค่าทำศพกรณีที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านประสบอันตราย เจ็บป่วย ทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตายเนื่องจากใช้วัตถุดิบ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการทำงานที่ผู้จ้างงานจัดทำหรือส่งมอบให้ หรือเนื่องจากผู้จ้างงานไม่จัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน หรือกรณีอุบัติเหตุจากการทำงาน ณ สถานที่ทำงานให้ผู้จ้างงานเป็นผู้รับผิดชอบเว้นแต่เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

๗. หมวด ๕ คณะกรรมการคุ้มครองการรับงานไปทำที่บ้าน

คณะกรรมการคุ้มครองการรับงานไปทำที่บ้าน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานราชการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการผู้แทนผู้จ้างงาน และกรรมการผู้แทนผู้รับงานไปทำที่บ้าน โดยมีอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ เสนอแนะให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย การคุ้มครอง ส่งเสริมและพัฒนาผู้รับงานไปทำที่บ้าน เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎหมาย หรือประกาศกำหนดอัตราค่าตอบแทนในงานที่รับไปทำที่บ้าน กำหนดอัตราค่าตอบแทนในงานที่รับไปทำที่บ้าน ส่งเสริมและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการทำงาน ติดตามการดำเนินงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมายได้

๘. หมวด ๖ การยื่นคำร้องและพิจารณาคำร้อง

๘.๑ หากผู้จ้างงานไม่จ่ายเงินให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ผู้รับงานไปทำที่บ้านหรือทายาಥของผู้รับงานไปทำที่บ้านซึ่งถึงแก่ความตาย สามารถยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานในท้องที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านทำงานอยู่ หรือที่ผู้จ้างงานมีภูมิลำเนาอยู่ และเมื่อยื่นคำร้องแล้ว พนักงานตรวจแรงงานจะต้องสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และในกรณีมีความจำเป็น ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนด

๘.๒ ถ้าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้จ้างงานไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงาน ให้นำคดีไปสู่ศาลแรงงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่ง หากพ้นกำหนดให้คำสั่นนี้เป็นที่สุด

๙. หมวด ๗ พนักงานตรวจแรงงาน

๙.๑ กำหนดให้พนักงานตรวจแรงงาน มีอำนาจ ดังนี้ (๑) เข้าไปในสถานประกอบกิจการ หรือสำนักงานของผู้จ้างงานหรือสถานที่ทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้าน หรือตรวจสอบการจ้าง สอดคลุม ข้อเท็จจริง ถ่ายภาพ ถ่ายเอกสารที่เกี่ยวกับการรับงานไปทำที่บ้านหรือการจ่ายค่าตอบแทน (๒) เก็บตัวอย่างวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำเพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน (๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (๔) มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้จ้างงาน หรือผู้รับงานไปทำที่บ้านปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๒ คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานที่สั่งให้ผู้จ้างงานหรือผู้รับงานไปทำที่บ้านปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อุทธรณ์ต่อศาลแรงงานภายในระยะเวลาที่กำหนดในคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

๑๐. หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

สำหรับผู้จ้างงาน/ผู้รับงานไปทำที่บ้าน กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัตินี้ อัตราโทษต่ำสุดปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท โทษสูงสุดปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

* **หมายเหตุ** คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ นี้ มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ผู้จ้างงาน ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ